

Základní škola Český Brod, Žitomířská 885

Preventivní program školy

školní rok: 2023/2024

Obsah:

- Úvod a cíle
- Strategie naší školy v oblasti prevence
- Charakteristika školy
- Analýza současného stavu na škole
- Školní poradenské pracoviště
- Řízení a realizace preventivních aktivit
- Metody práce
- Vzdělávání pedagogů
- Spolupráce s pedagogickými pracovníky školy
- Vnitřní informační zdroje školy
- Vnější informační zdroje školy
- Aktivity pro rodiče
- Informování rodičů
- Základní dokumenty pro oblast prevence
- Bezpečně ve škole – školní řád a řešení přestupků
- Strategie při vyšetřování šikany a náprava
- Doporučení řešení při kontaktu s návykovou látkou
- Jak postupovat preventivně proti krádežím
- Jak postupovat preventivně proti vandalismu
- Krizový plán školy – návykové látky
- Krizový plán při řešení šikany
- Krizový plán školy – napadení ozbrojeným útočníkem
- Konkrétní aktivity podporující primární prevenci pro jednotlivé stupně školy
- Volnočasové aktivity
- Přílohy PPŠ
- Hodnocení výsledků PPŠ za uplynulý školní rok
- Přílohy hodnocení PPŠ

Úvod a cíle PPŠ

Preventivní program školy vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j.: 21291/2010-28. Primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT je zaměřena na

a) předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

- záškoláctví,
- násilí, šikana, kyberšikana, rasismus, xenofobie,
- vandalismus,
- kriminalita, delikvence,
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky – OPL) a onemocnění HIV/AIDS a dalšími infekčními nemocemi souvisejícími s užíváním návykových látek,
- závislost na politickém a náboženském extremismu,
- netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling)

b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- domácího násilí,
- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání,
- ohrožování mravní výchovy mládeže,
- poruch příjmu potravy (bulimie, anorexie)
- duševních onemocnění a psychických problémů

PPŠ je zaměřen na všechny žáky 1.-9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

Cílem PPŠ je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči rizikovému chování. V tomto směru je důležité vést žáky k sebevědomí, správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, k poznání sebe sama, k zvládnutí stresů, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci léků a jiných návykových látek (ve spolupráci s rodiči). K tomuto cíli využijeme různých metod aktivního sociálního učení, individuálního přístupu k žákům, konzultačních i třídních hodin apod.

Strategie naší školy v oblasti prevence

- děti je třeba učit i vychovávat
- vytvořit bezpečné školní prostředí
- vytvořit síť pomáhajících organizací
- zapojit všechny pedagogické pracovníky
- pokusit se zapojit rodiče
- zajímat se o každodenní život žáků
- vzdělávat učitele v pedagogické diagnostice
- nenechat se odradit dílčími neúspěchy

Charakteristika školy

Základní škola Český Brod, Žitomiřská 885, okres Kolín je od roku 1993 příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. Jejím zřizovatelem je Město Český Brod. Jedná se o úplnou základní školu s prvním a druhým stupněm, umístěnou v okrajové části

města. Činnost školy se soustřeďuje v pěti budovách vzdálených od hlavní budovy 50 – 500 metrů. Díky dotaci byl rekonstruován pavilon nemocnice, kde byla od 1. 9. 2017 zřízena škola pro 8 tříd prvního stupně. Ve všech ročnících se vyučuje podle vlastního ŠVP „Tvořivá škola“.

V letošním roce naši školu navštěvuje 681 žáků. Zhruba 50% je dojíždějících z okolních vesnic. Zastoupení romských žáků na naší škole je minimální. Samozřejmě ne všichni žáci a jejich rodiny mají stejné ekonomické zázemí. Rozdíly mezi žáky se v tomto směru stále mírně zvyšují.

V budovách škol jsou nejrizikovějšími místy WC – občas vandalismus. Vzhledem k tomu, že byly toalety na celé hlavní budově zrekonstruovány, případná úmyslná poničení budeme přísně postihovat. V ostatních prostorách školy je vykonáván před vyučováním, o přestávkách a mezi dopoledním a odpoledním vyučováním dohled pedagogických pracovníků.

E-mailová adresa školy: zs-cebrod@telecom.cz, webové stránky: www.zs zitomirska.info

Analýza současného stavu na škole

Ve škole funguje promyšlený monitorovací systém problémového chování žáků, který spočívá v odhalování nežádoucího rizikového chování ve škole nebo na školních akcích (šikana, agresivita, záškoláctví, alkohol, kouření, jiné závislosti, slabý prospěch, neplnění školních povinností, ničení majetku školy apod.). Je založen na spolupráci školního metodika prevence, výchovného poradce, školního psychologa, školního speciálního pedagoga, školního sociálního pedagoga, třídních učitelů a ostatních pedagogických pracovníků školy. Cílem je podchytit problémové žáky a pomoci jim v řešení jejich problémového chování tak, aby nedocházelo k vyhrocení konfliktních situací a k narušování optimálního sociálního klimatu ve třídě a škole.

Problémem jsou v současné době na naší škole občasné případy agresivity a kyberšikany, kouření chlapců a dívek mimo školu, bohužel se rozmáhá kouření el. cigaret, vandalismus. Také nás trápí nadměrné používání mobilních telefonů. Letos toto chceme co nejvíce omezit tím, že jsme zakázali používání mobilů i během přestávek, protože žáci si málo povídali a přestávky trávili hraním na mobilech. Někteří žáci se neuctivě chovají k dospělým osobám ve škole. Celkově se ale počet žáků s kázeňskými postihy snižuje.

Loňský rok jsme se opět potýkali se záškoláctvím. Naši žáci neomluveně nasbírali 287 hodin. Vyskytují se i problémy se skrytým záškoláctvím. Někteří rodiče dětem omlouvají takřka vše. V těchto případech pomáhá, že žáci s absencí 30% musí vykonávat doplňující zkoušku z předmětu, ve kterém tuto absenci nasbírali. Případy s větším množstvím neomluvených hodin byly řešeny ve spolupráci s Odborem sociálních věcí. Omlouvání hodin budeme nadále pečlivě sledovat.

Školní poradenské pracoviště

Ve školním roce 2015/2016 bylo na naší škole zřízeno ŠPP. V letošním roce v něm pracuje školní psycholog – Mgr. A. Kecová, školní speciální pedagog – Mgr. K. Miškovská, výchovný poradce – Mgr. L. Vraná, školní metodik prevence – Mgr. S. Pojmanová a sociální pedagog – Mgr. V. Horáková. Činnost ŠPP zahrnuje pomoc pro pedagogy (včasné odhalení dětí ohrožených sociálně nežádoucími jevy – šikana, izolace, týrání, zanedbávání, kriminalita; práce s třídním kolektivem – sociometrie; podpora při vedení třídnických hodin apod.), pomoc pro rodiče (při řešení výukových, výchovných, osobnostních či vztahových obtíží)

dítěte), pomoc pro žáky (při obtížích s učením, ve vztazích se spolužáky, při komunikaci s učiteli apod.).

Řízení a realizace preventivních aktivit

Na tvorbě a realizaci PPŠ se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy (školní metodik, výchovný poradce, školní psycholog, sociální a speciální pedagog, třídní učitelé, ostatní učitelé, vedení školy). Koordinace tvorby a kontrola realizace patří k povinnostem školního metodika prevence. O průběhu naplňování PPŠ informuje školní metodik prevence vedení školy a spolu s ním pravidelně vyhodnocuje aktuální situaci ve škole.

Metody práce

V rámci vzdělávací činnosti budou kromě tradičních metod práce využívány metody další:

- řízená diskuse se žáky nad současnými společenskými problémy v rámci jednotlivých předmětů
- samostatné práce žáků (výtvarné, slohové práce, referáty, práce s tiskem a internetem)
- projektové vyučování
- skupinová práce ve třídě
- exkurze, poznávací zájezdy, lyžařské kurzy, školy v přírodě
- individuální přístup k žákům
- poradenská činnost ŠPP

Vzdělávání pedagogů

- účast pedagogů na seminářích, přednáškách, kurzech k problematice zdravého životního stylu, šikany, kyberšikany, jednání s rodiči, závislostí a dalšího rizikového chování (nejvíce VP, ŠMP, školní sociální a speciální pedagog, vedení školy a vyučující VO)
- samostudium všech pedagogických pracovníků a pracovníků ŠPP (odborná literatura, tisk, film, internet)
- specializační studium pro školního metodika prevence ukončeno v květnu 2008

Spolupráce s pedagogickými pracovníky školy

Každý vyučující ve škole je seznámen s PPŠ (pedagogická rada, web). Když se ve třídě objeví nějaký závažný problém, nahlásí ho třídní učitel řediteli školy. Ředitel školy svolá výchovnou komisi – ředitel, výchovný poradce, metodik prevence, školní psycholog a konkrétní třídní učitel a poradí se o postupu řešení problému. Vždy je sepsán zápis z porady. Ostatní pedagogové jsou s postupem řešení problému seznámeni na pedagogické radě.

Vnitřní informační zdroje školy

- Školní parlament

Od září školního roku 2006/2007 pracuje na škole školní parlament. Vždy dva zástupci z jednotlivých tříd (od 6. ročníku) se účastní 1x týdně schůzek. Žáci mohou na schůzkách přednést své náměty a nápady na zlepšení klimatu školy, svěřit se s třídními problémy, projednat připomínky ze schránek důvěry. Členové parlamentu vymýšlí a připravují akce pro ostatní žáky 1. i 2. stupně (barevné dny, dětský den, sportovní soutěže, projektové dny apod.). Parlament vedou dva zkušení pedagogové školy.

- Schránka důvěry

Schránky důvěry jsou umístěny na jednotlivých budovách a v prostorách školní jídelny. Žáci do nich mohou anonymně vkládat své dotazy směrem k vedení školy, výchovnému poradci, školnímu metodikovi prevence, školnímu psychologovi a ostatním pedagogům. Slouží nejen pro dotazy, ale také pro stížnosti a problémy, se kterými potřebují děti poradit. Na řešení dotazů a problémů se následně podílejí vedení, školní metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog.

- Informační nástěnka

V přízemí hlavní budovy školy je umístěna nástěnka sloužící předávání informací z oblasti výchovného poradenství a primární prevence.

- Třídnické hodiny

Od školního roku 2015/2016 byly do rozvrhu 5. - 9. ročníků zařazeny pravidelné třídnické hodiny 1x týdně. Jejich cílem je pomoci řešit osobní problémy žáků, problémy ve třídním kolektivu a problémy s rizikovým chováním žáků.

- „Nenech to být“

Ve školním roce 2016/2017 se naše škola zapojila do projektu NNTB. Jedná se o internetový systém a mobilní aplikaci bojující proti šikaně a vylučování z kolektivu na školách po celé ČR. Projekt umožňuje bezpečné a anonymní nahlášení šikany. Informace se pak dostane ve škole k výchovnému poradci, školnímu metodikovi prevence, ředitelství školy.

Ve školní knihovně, u školní psycholožky, metodika primární prevence a v ředitelně školy je k dispozici odborná literatura a DVD pro žáky, pedagogy i rodiče s problematikou primární prevence rizikového chování (viz přílohy).

Škola zajišťuje poradenskou službu, zprostředkovává informace (kontaktní adresy) o institucích a odbornících, kteří v oblasti protidrogové prevence a ostatního rizikového chování v regionu působí.

Vnější informační zdroje školy

Na zajištění osvětové a poradenské činnosti při primární prevenci i při řešení aktuálních problémů, diagnostiky a výzkumů se podílejí:

- Pedagogicko-psychologická poradna – oblastní metodik primární prevence (Věra Vavřinová)
- Pedagogicko-psychologická poradna Český Brod (A. Kecová)
- Centrum duševního zdraví – dětský neurolog
- Policie ČR
- Odbor sociálních věcí Český Brod (M. Fejfarová)
- Středisko výchovné péče Kolín
- Okresní státní zastupitelství Kolín
- Základní umělecká škola (volnočasové aktivity)

- Krajský úřad, odbor školství
- Prostor Plus – Projekt Lehkost (p. Steklý)

Kontaktní adresy:

Pedagogicko-psychologická poradna, Jaselská 826, 280 00 Kolín 4, tel. 321 722 116, PPP.Kolin@pppkolin.cz

Pedagogicko-psychologická poradna, Náměstí Arnošta z Pardubic 12, 282 01 Český Brod, tel. 734 152 689, kecova.v@zszitomirska.info

K – centrum Kolín, Kutnohorská 17, 280 02 Kolín, tel. 321 715 004

Oddělení péče o dítě, referát sociálních věcí, Arnošta z Pardubic 56, 282 24 Český Brod, tel. 321 612 121 – M. Fejfarová

Centrum duševního zdraví pro děti a mládež, Hřbitovní 260, 280 00 Kolín, tel. 321 721 412

Středisko výchovné péče (ambulantní pracoviště pro péči o děti a žáky s nestandardními projevy chování), Komenského 375, 280 00 Kolín, tel. 321 718 555, 321 717 512

K – centrum Nymburk, Velké Valy 995, 288 02 Nymburk, tel. 325 514 424

Anima – občanské sdružení pro péči o rodiny závislých, rodinná terapie pro problematické konzumenty, Apolinářská 14a, 128 00 Praha 2, tel. 224 968 238, 224 968 239

Alcoholic Anonymous, Na Poříčí 12, 110 00 Praha 1, tel. 224 818 247

Linka bezpečí dětí a mládeže, tel. 800 155 555 (zdarma)

Linka důvěry, Česká 325, 284 01 Kutná Hora, tel. 327 511 111

Národní linka prevence AIDS, tel. 800 144 444

Triangl (středisko pro dítě a rodinu ohrožené zdraví škodlivými návyky), Šromova 86, 198 00 Praha 9 – Černý Most, tel. 604 252 887

Drop – in (ambulantní kontakt, první pomoc, poradenství a terapie drogových problémů), K. Světlé 18, 110 00 Praha 1, tel. 222 221 124

Adiktologická dorostová ambulance Kladno, tel. 606 770 175, 603 273 142

Linka Vzkaz domů, tel. 800 111 113

Občanské sdružení Semiramis, Ptácká 162, 293 01 Mladá Boleslav, tel. 326 303 467

Zdravotní ústav v Kolíně (protidrogová poradna), U Nemocnice, 280 00 Kolín 3, tel. 321 739 014

Česká koalice proti tabáku, tel. 224 968 535

Dětské krizové centrum, tel. 241 484 149, 777 715 215

Člověk v tísni, tel. 226 200 400

Bílý kruh bezpečí, tel. 116 006

Linka bezpečí pro děti a mladistvé, tel. 116 111

Linka ztracené dítě, tel. 116 000

Nenech to být, www.nntb.cz

O2 chytrá škola, www.o2chytraskola.cz

Národní centrum bezpečného internetu, www.ncbi.cz

E-bepečí – bezpečnost v kyberprostoru, www.e-bezpeci.cz

Prostor Plus o.p.s., Na Pustině 1068, Kolín 2, www.prostor-plus.cz

Aktivita pro rodiče

- seznámení rodičů s PPŠ v rámci třídních schůzek a na webu školy
- nabídka konzultačních hodin třídních učitelů, výchovného poradce, školního metodika prevence, školního psychologa, školního speciálního pedagoga
- nabídka propagačních materiálů o drogách, šikaně, agresivitě apod.
- seznámení rodičů s postupem školy v případě problémů žáků s drogami, šikanou, záškoláctvím
- poradenská činnost rodičům, jejichž dítě má problémy s drogami, šikanou, záškoláctvím apod.

Informování rodičů

- třídní schůzky
- konzultační hodiny
- internetové stránky školy
- informační nástěnka
- den otevřených dveří

Základní dokumenty pro oblast prevence

Metodické pokyny

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobii a intolerance, č.j. 14 423/99-22

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č.j. 21 149/2016

Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j. 10 194/2002-14

Metodický pokyn spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j. 25 884/2003-24

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, č.j.: 21291/2010-28

Metodický pokyn k zajištění ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT, č.j. 37 014/2005

Strategické dokumenty

Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2009-2012

Strategie primární prevence na léta 2013-2018

Strategie prevence kriminality na léta 2005-2008

Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018

Dlouhodobý program zlepšování zdravého stavu obyvatelstva České republiky „Zdraví pro všechny v 21. století“ (usnesení vlády č. 1066/2002)

Národní plán boje proti komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí (2000-2002)

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č.j. 11 691/2004-24

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027

Zákony

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

Zákon č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích a o změně některých zákonů

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami

Zákon č. 273/2008 Sb., o policii České republiky

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Vyhlášky

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Bezpečně ve škole – školní řád a řešení přestupků

Ve školním řádu jsou stanovena práva a povinnosti žáků i rodičů (např. systém omlouvání absencí, vyjádření nesouhlasu se známkou na vysvědčení). Ochrana před rizikovým chováním je shrnuta v samostatném článku ŠŘ. Je zde stanoven přísný zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu celé školy. Dále jsou zakázány všechny projevy šikanování mezi žáky. Jsou zde vyjádřeny i postihy za toto chování.

Porušování školního řádu, týkající se držení, distribuce a užívání návykových látek a kouření v prostorách školy, je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce. Je sledováno i další rizikové chování – šikana, vandalismus, brutalita, rasismus atd. Při jejich zjištění jsou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. jednání s rodiči na úrovni výchovné komise
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
5. v případě dealerství oznámení Policii ČR

Strategie pro vyšetřování šikany a náprava

Doporučená strategie pro vyšetřování šikany

- Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
- Nalezení vhodných svědků.
- Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
- Zajištění ochrany obětem.
- Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

Náprava šikany

- Výchovná komise
- Práce s celou třídou

Doporučené řešení při kontaktu s návykovou látkou

V případech, kdy se ve škole vyskytnou žáci, kteří budou v podezření ze zneužívání návykových látek, v podezření, že jsou prokazatelně ovlivněni drogou (i alkoholem) v době vyučování nebo v podezření z dealerství, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

- diskrétní šetření a pohovor se žákem – podle zjištěných informací následuje spolupráce s rodinou, popř. doporučení kontaktu s odborníky
- v případě nezájmu rodičů uvědomí škola sociální odbor, oddělení péče o dítě
- v akutním případě (žák je ve škole ovlivněn návykovou látkou) kontaktuje škola zdravotnické zařízení a zároveň uvědomí rodiče
- škola uvědomí školský úřad

- v případě dealerství škola oznámí tuto skutečnost policii a sociálnímu odboru

Škola s tímto postupem seznámí rodiče, eventuálně zákonné zástupce žáků.

Jak postupovat preventivně proti krádežím

- Upozornit žáky a jejich zákonné zástupce, že nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Škola za jejich ztrátu či poškození nenese odpovědnost.
- Dále upozornit žáky, že krádeže jsou protiprávním jednáním a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil.
- Vést žáky k tomu, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat, byli všímaví vůči svému okolí a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásili věc pedagogickému pracovníkovi školy.

Jak postupovat preventivně proti vandalismu

- Ve školním řádu je uvedeno, že každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.
- V poučeních o bezpečnosti a chování žáků je třeba se problematice vzniklých škod věnovat a žáky opakovaně upozorňovat na jednání, které k poškození majetku vede a jak se takovému jednání vyhnout.

Krizový plán školy – návykové látky

Co dělat, když ... ?

Žáci kouří (píjí alkohol) v prostorách školy

Výchovná opatření

Informování zákonných zástupců

Informování orgánů sociálně-právní ochrany (OSPOD)

Prodej či podání (trestný čin) – oznámit orgánům obce nebo Policii ČR

U žáka byly nalezeny legální návykové látky

Prodiskutovat případ se žákem nebo zajistit intervenci (školní psycholog, výchovný poradce)

Písemný záznam (datum, čas, popis, komu patří, jak byly zachyceny a kým)

Informování zákonných zástupců + odevzdání látky

Zvážit, zda informovat ostatní členy sboru

Žák se dostaví do školy pod vlivem nějaká návykové látky

Zajištění bezpečnosti (žáka i ostatních)

Zjištění zdravotního stavu

Ohrožení života – záchranka

Informování zákonných zástupců (odvoz domů)

Informování OSPOD

Prodiskutovat případ se žákem nebo zajistit intervenci (školní psycholog, výchovný poradce)
Zvážit, zda informovat ostatní členy sboru

Ve škole objevíte uživatele návykových látek

Nevyhýbat se rozhovoru (zájem)

Prodiskutovat případ se žákem nebo zajistit intervenci (školní psycholog, výchovný poradce)

Neslibovat, že nebudete nikoho informovat

Informování zákonných zástupců

Informování OSPOD

Zvážit, zda informovat ostatní členy sboru

Zachytíte látku (vybavení), o které se domníváte, že je to návyková látka

Zajištění látky (neporušení, obálka, trezor)

Nemanipulovat, neochutnávat, ...

Písemný záznam (vzhled, kdo ji objevil, kde, za jakých okolností a u koho) – 3 podpisy

Nález předat Policii ČR

Informování zákonných zástupců

Informování OSPOD

Zvážit, zda informovat ostatní členy sboru

Některé z dětí nosí do školy a předává spolužákům návykové látky

Distributor

Závažný trestný čin (ohrožení mravní výchovy dítěte)

Překažení trestného činu (oznámení orgánům činným v trestním řízení – Policie ČR)

Prodiskutovat případ se žákem nebo zajistit intervenci (školní psycholog, výchovný poradce)

Informování zákonných zástupců

Informování OSPOD

Zvážit, zda informovat ostatní členy sboru

U žáka bylo zjištěno nedovolené vlastnictví nelegální návykové látky

Zakázáno vlastnit větší množství látky

Odebrání látky (zničení, uložení na bezpečné místo – písemný záznam)

Prodiskutovat případ se žákem nebo zajistit intervenci (školní psycholog, výchovný poradce)

Informování zákonných zástupců

Informování OSPOD

Zvážit, zda informovat ostatní členy sboru

Žák se svěřil s užíváním návykových látek

Nevyhýbat se rozhovoru (nabídnout radu a podporu)

Obrátit se na relevantní služby

Informování zákonných zástupců (s vědomím žáka)

Škola zjistí, že v místě, kde sídlí, lze sehnat návykové látky

Škola nenese právní odpovědnost (mimo své území)

Spojení s místními organizacemi (Policie ČR, neziskové organizace, ...)

Zvážit, zda informovat rodiče, žáky

Zajistit dobrou informovanost pro pracovníky školy

Rodič žáka vykazuje problémy s návykovými látkami

Informovat OSPOD

Doporučit rodičům poradenské služby

Žákovi nabídnout příslušné informace a podporu
Poradenství

Rodič hledá ve škole radu, jak řešit problémy s návykovými látkami u svého dítěte

Respektovat specifika každého případu
Poskytnout informace o dostupných službách
Doporučit poradenství

Krizový plán při řešení šikany

Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování. Každý projev chování připomínající šikanu je třeba oznámit metodiku prevence nebo zástupci ředitele, kteří společně stanoví další postup.

Počáteční šikana

Pokud zaměstnanec školy zjistí informace o počáteční šikaně je povinen postupovat podle následujících instrukcí:

1. Neprodleně oznámit toto zjištění třídnímu učiteli, metodiku prevence nebo zástupci ředitele.
2. Následuje schůzka TU, metodika, zástupce ředitele, případně svědků z řad školy, kde jsou dohodnuty další kroky.
3. Metodik nebo třídní učitel provede rozhovory s těmi žáky, kteří na šikanu upozornili a s oběťmi. Provede zápis (po domluvě s žáky). Tito žáci se nesmí k ničemu nutit, přesto je třeba upozornit na povinnost oznámení či překažení trestného činu.
4. Je dobré vyhledat další svědky a s nimi provést individuální rozhovory.
5. **Nikdy nekonfrontovat oběti a agresory!!!**
6. Zajistit ochranu obětem. Oznámit stav věcí rodičům oběti a společně domluvit další postup (přeřazení do jiné třídy, absence ve škole).
7. Při negativních dopadech na oběť doporučit rodičům spolupráci s odborníky např. pedagogicko-psychologické poradny, psycholog, psychoterapeut.
8. Podle stupně provinění agresora potrestat dle školního řádu.
9. Důležitou součástí řešení šikany je práce se třídou, ve které k šikaně došlo. Provádí metodik prevence ve spolupráci s třídním učitelem, popřípadě externí organizace pozvaná školou.

Pokročilá šikana

Jedná se o případ šikanování, kdy je naplněná podstata trestného činu (provinění), nebo se jedná o podezření na takovýto trestný čin (provinění). Škola tuto situaci není schopna vyřešit sama, potřebuje součinnost se specializovanými institucemi a policií.

1. V první řadě je nutné zajistit bezprostřední záchranu oběti (první pomoc, případně přivolání rychlé záchranné služby, oddělení od agresorů).
2. Kontaktovat metodika prevence, zástupce, ředitele a dohodnout další postup.
3. Vedení školy kontaktuje rodiče oběti a informuje je o události.
4. Mezi tím je třeba zabránit agresorům na domluvě křivé výpovědi např. jejich oddělením od sebe, zajistit dozor dospělé osoby. Pokračovat v pomoci a podpoře oběti.
5. Nahlášení události Policii ČR – provede zástupce vedení školy.
6. Vlastní vyšetřování události.
7. **Nikdy nekonfrontovat oběti a agresory!!!**

8. Po dohodě s rodiči oběti spolupracovat s dalšími institucemi a orgány, zejména s PPP, orgánem sociálně-právní ochrany dítěte, klinickými psychology, psychoterapeuty a to především v případě negativních dopadů šikanování na oběť.
9. Potrestat agresora s využitím běžných výchovných opatření. Dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí), v případě potřeby mu zprostředkovat péči PPP nebo jiných odborníků.
10. Důležitou součástí řešení šikany je práce se třídou, ve které k šikaně došlo. Provádí metodik prevence ve spolupráci s TU, případně externí organizace pozvaná školou.

Krizový plán pro případ napadení ozbrojeným útočníkem

Hrozba

1. Ihned vyrozumět Policii ČR na tel. 158 a jasně sdělit, že ve škole je zbraň, hrozba zbraní apod. Přesně formulovat.
2. Jestliže zbraň nemá potenciální pachatel u sebe, ale někdo její přítomnost ohlásil, oddělit pachatele od jeho skříňky nebo tašky.
3. Potenciálního pachatele zadržet bez dlouhého přemýšlení a izolovat do příjezdu policie, po celou dobu nad ním zajistit přiměřený dohled (nesmí utéct).
4. Informovat v co největším klidu a rychlosti všechny zaměstnance školy.
5. Informovat žáky přiměřeně jejich rozumové vyspělosti.

Útok

1. Utect mimo školu nebo se schovat a ihned vyrozumět Policii ČR na tel. 158.
2. Ihned varovat pedagogy, na vyšších stupních škol i žáky – domluvené heslo, signál
3. Podle evakuačního plánu dostat děti ze školy, otevřít všechny únikové východy a okna v přízemí, nikde se nikdo neřadí a nezastavuje, cílem je dostat se jen ven.
4. Jestliže se nedá uniknout ze školy, je třeba se ukryt na toaletách nebo ve sklepech. (Žádný z útoků nebyl na tato místa nikdy veden).
5. V patrech, odkud se nedá uniknout, zablokovat dveře zevnitř, zatarasit je nábytkem, vytvořit velkou barikádu a jde-li, rovněž uzamknout.
6. Všechny děti si lehnou na zem, rukama si zakryjí hlavu.
7. Zhasnout světlo a nemluvit, předstírat, že je učebna prázdná.
8. V žádném případě se nepřibližovat k oknům, zatáhnout žaluzie.
9. Pedagog s dětmi stále komunikuje a snaží se zabránit panice nebo nepředloženému útěku na chodbu.
10. V případě pohybu po chodbě se nesdružovat, pohybovat se jednotlivě a dostat se do přízemí a oknem ven, nezůstávat na místě.

Konkrétní aktivity podporující primární prevenci pro jednotlivé stupně školy

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních – vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- akce zaměřené na zvyšování právního povědomí (využití nabídek různých druhů spolupráce s Policií ČR a městskou policií)

- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalizmu, rasismu, násilí, komerčního sexuálního zneužívání apod.
- na základě průzkumu zaměřeného na zneužívání návykových látek věnovat i nadále zvýšenou pozornost prevenci kouření. Pokračovat v osvětě v rámci hodin VO, VZ, třídnických hodinách atd.
- dovednost volby správné životosprávy – poruchy příjmu potravy – mentální anorexie a bulimie (v rámci hodin VZ)
- přednášky a besedy věnované sexuální výchově a prevenci AIDS
- akce zaměřené na práci s národnostními menšinami směřující k potlačení rasismu a xenofobie
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, ŠVP, lyžařského výcvikového kurzu atd.
- organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí (školní akademie, sportovní akce, dětské dny)
- široká nabídka volnočasových aktivit
- účast v literárních, výtvarných, sportovních a jiných soutěžích
- ekologická výchova (zapojení do vyhlášených ekologických soutěží, ekologické filmy, ekologické pořady)
- školní parlament – rozvíjí zodpovědnost žáků za širší společenství a vzájemné soužití. Je prostorem pro zapojení žáků do organizace školy. Pravidelná setkání umožňují kontinuální práci a prevenci problémů ve třídách.

I. stupeň

Primární prevenci na prvním stupni má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se děti setkávají především v prvouce, přírodovědě a vlastivědě. Dále také v rámci výchov, kde náměty na provedení konkrétních preventivních aktivit poskytne školní metodik prevence. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, předávání informací, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování nebo využít materiály školy z oblasti primární prevence.

1. – 3. ročník

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu
- mají právní povědomí v oblasti rizikového chování

3. – 5. ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ví, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrasování aj.), je protiprávní

- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

II. stupeň

6. – 9. ročník

- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám
- znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny
- ví, že zneužívání dítěte je trestné
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestně právní problematice návykových látek
- ví, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít
- bezpečně zvládají účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání apod.) a správně se rozhodují v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- dokáží komunikovat se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat

Ve školním roce 2015/2016 začali spolupracovat s o.s. Divadelta. Realizují u nás pro různé ročníky jedenkrát až dvakrát za rok představení zaměřená na aktuální problémy dětí (šikana, alkohol, hráčství, ...). Spolupracujeme také s organizací Hope4kids, z.s. a jejich programem Etické dílny. V letošním roce jsme rovněž navázali spolupráci se společností Books and Cards S.G.J.Š., s.r.o. (Besedárium), která nabízí programy nespécifické primární prevence.

Volnočasové aktivity

Škola nabízí žákům širokou škálu kroužků, např. sportovní hry, deskové hry, keramický kroužek, mažoretky. Některé děti navštěvují i více kroužků zároveň.

Žákům je také k dispozici školní klub, kde mohou trávit svůj volný čas pod dozorem pedagoga.

Všichni žáci mají možnost se ještě během školní docházky účastnit:

- Lyžařského kurzu (7. ročník), Školy v přírodě (1. stupeň)
- Poznávacích zájezdů do zahraničí
- Sportovních turnajů a soutěží (atletika, fotbal, florbal, malá kopaná atd.)
- Soutěží a olympiád (český jazyk, anglický jazyk, německý jazyk, chemie, dějepis, zeměpis, zpěv, matematika – Pythagoriáda, Klokán, dopravní výchova, přírodopis apod.)
- Exkurzí a výletů

Přílohy PPŠ

1. Školní řád – ochrana před rizikovým chováním
2. Knihovna, videotéka.
3. Co by měly děti vědět o drogách v určitém věku?
4. Jak poznám, že moje dítě pije alkohol nebo bere drogy?
5. Kde najít odbornou pomoc?
6. Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování
7. Kyberšikana – diagnostika a prevence
8. Dotazník – návykové látky
9. Anketa – Jak se mi líbí ve škole
10. Metodický pokyn proti šikanování
11. Leták NNTB
12. Přehled kroužků 2023/2024

PPŠ zpracovala:

Mgr. Světlana Pojmanová
(školní metodik prevence)

PPŠ schválil:

Mgr. Jiří Slavík
(ředitel školy)

Český Brod 18.10. 2023

Příloha 1. Školní řád – ochrana před sociálně patologickými jevy (článek 3.2 ŠŘ)

Všichni pedagogičtí pracovníci, zejména školní metodik prevence, průběžně sledují konkrétní podmínky a situaci ve škole z hlediska výskytu sociálně patologických jevů, uplatňují různé formy a metody umožňující včasné zachycení ohrožených žáků v návaznosti na Preventivní program školy.

Školní metodik prevence, školní psycholog a výchovný poradce zajišťují spolupráci s rodiči v oblasti prevence, informují je o preventivním programu školy a dalších aktivitách. Školní metodik prevence, výchovný poradce a školní psycholog spolupracují na základě pověření ředitele školy s dalšími institucemi na sociálně právní ochranu dětí a mládeže. Žáci školy mají přísný zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek (drogy, alkohol, cigarety, elektronické cigarety, nikotinové sáčky a jakékoli další látky ovlivňující vědomí a chování včetně některých barev, rozpouštědel a popisovačů) v areálu školy. Porušení tohoto zákazu se bere jako hrubé porušení školního řádu. Ředitel školy využije všech možností daných mu příslušným zákonem, včetně možnosti dát podnět k zahájení trestního stíhání osob, které se na porušení tohoto zákazu podílely. Ředitel školy nebo jím pověřený pracovník bude informovat zákonné zástupce žáků, u nichž bylo zjištěno porušení tohoto zákazu, o zjištěních a zároveň je seznámí s možností odborné pomoci.

Projevy šikanování mezi žáky, tj. násilí, omezování osobní svobody, ponižování apod., kterých by se dopouštěli jednotliví žáci nebo skupiny žáků vůči jiným žákům nebo skupinám, jsou v prostorách školy a při školních akcích přísně zakázány a jsou považovány za hrubý přestupek proti řádu školy. Podle okolností ředitel školy uváží možnost dalšího postihu žáků, kteří tento zákaz přestoupí, a bude o svých zjištěních informovat jejich zákonné zástupce. Hodnocení chování bude kromě jiného postihovat projevy šikany a hrubého násilí podle jejich intenzity takto:

- a) důtka ředitele školy
- b) druhý stupeň z chování (neopakovaně)
- c) třetí stupeň z chování (opakovaně)

Jednotlivé případy budou posouzeny individuálně.

Pedagogičtí pracovníci dbají, aby etická a právní výchova, výchova ke zdravému životnímu stylu a preventivní výchova byla vyučována v souladu se školním vzdělávacím programem.

Pedagogičtí pracovníci jsou povinni v souladu s pracovním řádem vykonávat kvalitní dohled nad žáky o přestávkách, před začátkem vyučování, po jeho skončení i během osobního volna žáků, a to hlavně v prostorách, kde by k sociálně patologickým jevům mohlo docházet.

Příloha 2. Knihovna, videotéka

Knihovna

S. Bourcet, I. Gravillonová: Šikana ve škole, na ulici, doma. Jak bránit své dítě...

H. Erb: Násilí ve škole a jak mu čelit

M. Kolář: Bolest šikanování

M. Kolář: Úvod do první pomoci při šikanování

O. Matoušek, A. Kroftová: Mládež a delikvence

K. Nešpor: Jak přestat brát drogy

P. Řičan: Agresivita a šikana mezi dětmi. Jak dát dětem pocit bezpečí.

M. Miovský: Prevence rizikového chování dětí a mládeže

K. Ciklová: Rizikové chování ve škole s vazbou na legislativní úpravu

Videotéka

Oči hadů 1.-3.díl

Kouření a já

Proč říkat drogám ne?

Drogová závislost 1.

Drogová problematika, sexuální výchova

Řekni drogám ne!

Čas proměn

Láska je láska

Hrozba zvaná AIDS

Mladí lidé a AIDS. Nikdo není imunní.

Abeceda lidské sexuality

Pravda o drogách

Příloha 3. Co by měly děti vědět o drogách v určitém věku?

Předškolní věk (do 6 let)

- důležité je osvojení zdravých stravovacích návyků, co je a co není zdravé a proč
- upozornění na jedovaté a nebezpečné přírodní látky a vyrobené věci, se kterými přichází dítě do styku
- zodpovědný přístup k užívání léků (děti často napodobují dospělé, z domácí lékárničky si dítě nesmí nic brát)
- děti se zajímají o své tělo a o to, jak funguje – uče dítě, jak si udržet zdraví, jak se vyhnout věcem, které mohou tělu uškodit
- informace o alkoholu, cigaretách a ostatních drogách podávejte na základě srovnání (zdravé – nezdravé apod.)

První až šestá třída (6 – 12 let)

- informace o návykových látkách by měly být korektní, přehledné a jasné
- děti mají znát rizika spojená s braním drog
- děti mají rozeznat jednotlivé drogy, když se s nimi setkají
- dítě často dělá to, co vidí u svých vrstevníků – posilujte jeho individualitu, uče ho základním dovednostem, jak čelit tlaku vrstevníků
- pomáhejte dětem rozvíjet schopnost vypořádat se s odmítnutím, selháním a zklamáním

Sedmá až devátá třída (12 – 15 let)

- děti mají mít širší informace o návykových látkách
- mají umět posoudit nejen okamžitý, ale i dlouhodobý vliv užívání drog na život
- mají znát dopad zneužívání drog na společnost
- mají mít pokročilé dovednosti odmítnutí tlaku vrstevníků
- posilujte jejich zodpovědnost při aktuálním rozhodování

Studenti středních škol (15 – 18 let)

- mají být schopni posoudit rizika braní drog v souvislosti s vlastními životními cíli
- mají umět kriticky přistupovat k osobnostem, které jsou pro ně vzory
- mají rozumět vlastnímu hodnotovému systému
- posilujte jejich pozitivní obraz sebehodnocení

Příloha 4. Jak poznám, že moje dítě pije alkohol nebo bere drogy

- Změnila se osobnost Vašeho dítěte v poslední době v nějakém významném ohledu?
- Má časté výkyvy nálad?
- Straní se Vás? Je zlostný nebo depresivní?
- Tráví hodně času ve svém pokoji sám?
- Ztratil zájem o školu a o vyučování, případně další aktivity, např. sport?
- Zhoršil se jeho prospěch?
- Přestal trávit čas se starými kamarády? Přátelí se s dětmi, které se Vám nelíbí? Nesvěřuje se a nemluví o tom, kam chodí a co dělá?
- Máte pocit, že se Vám doma ztrácí peníze nebo věci (peníze potřebné na alkohol a drogy) nebo máte pocit, že má víc peněz, než byste očekávali (peníze získané z prodeje drog)?
- Reaguje nepřiměřeně, když s ním mluvíte o alkoholu a o drogách nebo se snaží změnit téma?
- Lže nebo podvádí?
- Pozorujete fyzické příznaky užívání drog nebo alkoholu? Rozšířené nebo zúžené zornice? Nejasné vyjadřování a myšlení?
- Ztratilo Vaše dítě zájem o koníčky? Ztratilo motivaci, nadšení a vitalitu?
- Našli jste někdy důkazy užívání drog nebo alkoholu, prášky, lahve?
- Zhoršil se vztah dítěte k členům rodiny?
- Zdá se Vaše dítě být nemocné, unavené a protivné ráno, po možném užití drog předešlý den?
- Přestalo se Vaše dítě o sebe starat, změnil se jeho styl oblečení?
- Zdá se být méně soustředěný?

Příloha 5. Kde najít odbornou pomoc?

AT ordinace

Pracují v každém okrese nebo v pražských obvodech. Tyto organizace poskytují pomoc dětem i dospělým a ne vždy mívají velkou zkušenost s dětmi nebo dospívajícími. Mají však rozsáhlejší zkušenosti s problematikou alkoholu a drog.

Specializovaná zařízení pro děti a mládež

Patří sem např. Středisko pro mládež, Čakovická 51, Praha 9. Do této skupiny patří i tzv. nízkoprahová zařízení. Tato zařízení většinou nekladou velké požadavky na podmínky léčby, proto jsou přijatelná i pro mladé lidi, kteří váhají, jestli přijmout léčbu nebo ne.

Ambulance dětské a dorostové psychiatrie

Tyto ambulance jsou ve většině okresů nebo pražských obvodů a poskytují péči dětem a mládeži do 18 let. To se týká i problémů s alkoholem a drogami. Odborníci těchto zařízení mají zkušenosti s prací s dětmi a mládeží, nemusí však být vždy dostatečně obeznámeni s problematikou alkoholu a drog.

Linky důvěry a centra krizové intervence

Kromě telefonické poradny bývá možné tato zařízení i navštívit, některá poskytují i krátkodobé pobyty. Mohou vás také informovat o další léčbě, nabídnout krátkodobou psychoterapii, někde pracují s rodinami.

Oddělení péče o děti

Zde působící sociální pracovníce by měly mít přehled o léčebných a poradenských možnostech, o právních předpisech a sociálních otázkách.

Lůžková zdravotnická zařízení

Výhodou je možnost základní školní docházky během léčby dětí i zkušenosti pracovníků těchto zařízení s dětmi. Dospívající s vážnějšími problémy s návykovými látkami sem však nebývají přijímáni vždy ochotně vzhledem k riziku, které mohou představovat pro pacienty s jinými problémy.

Protialkoholní a protitoxikomanická oddělení

Jejich úroveň je různá, většinou bývají schopné poskytovat kvalitní služby lidem středního věku závislým na alkoholu nebo jiných návykových látkách. Řada z nich je ochotna přijímat i pacienty pod 18 let. Pozitivní výsledek léčby vyžaduje většinou intenzivní spolupráci rodiny v léčbě i soustavné doléčování.

Terapeutické komunity

Jsou určeny pro dlouhodobé léčení, většinou trvají rok i déle. Většinou přijímají pacienty ve věku až kolem 18 let. Výhodou je to, že se mladý dospělý dostává do jiného prostředí, než v jakém bral návykové látky. Terapeutické komunity přijímají většinou až stabilizované pacienty, kteří nemají odvykací příznaky. Např. z Oddělení pro léčbu závislosti v Psychiatrické léčebně v Praze 8 bylo mnoho pacientů přeloženo do zařízení tohoto typu.

Příloha 6. Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

Nepřímé (varovné) znaky šikanování

Doporučení učitelům

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády
- při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními
- o přestávkách vyhledává blízkost učitelů
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči
- stává se uzavřeným
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené
- zašpiněný nebo poškozený oděv
- stále postrádá nějaké své věci
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit

Doporučení rodičům

- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem
- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- nechutí jít ráno do školy, dítě odkládá odchod z domova, možno pozorovat strach, ztráta chuti k jídlu
- různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem
- dítě chodí domů ze školy hladové
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!“
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co ho trápí.
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody, případně doma krade peníze
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat.
- dítě se vyhýbá docházce do školy
- dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku

Přímé znaky šikanování

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný

- kritika žáka, výtky na jeho adresu, pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či spoluúčasti na nich
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout

Příloha 7. Kyberšikana – diagnostika a prevence

Základní informace

Statistiky

Evropské statistiky

- s kyberšikanou se setkalo nebo ji přímo zažilo 15 % žáků
- 85 % z nich o tom někoho informovalo, přičemž 24 % lidí, kterým to oznámili, reagovalo bez zájmu, nechtěli pomoci
- 55 % žáků si myslí, že je kyberšikana hodně rozšířená
- 22 % respondentů se domnívá, že by hledalo pomoc nebo by vypomohlo kamarádovi, 78 % uvedlo, že by upadlo do deprese

Kyberšikana v České republice

- s kyberšikanou se setkalo nebo ji přímo zažilo 22 % žáků
- 45 % z nich o tom někoho informovalo, přičemž 24 % lidí, kterým to oznámili, reagovalo bez zájmu, nechtěli pomoci
- 70 % žáků si myslí, že je kyberšikana hodně rozšířená
- 22 % respondentů se domnívá, že by hledalo pomoc nebo by vypomohlo kamarádovi, 78 % uvedlo, že by upadli do deprese

Jak funguje kyberšikana

Definice a hlavní rysy

Kyberšikanu (cyberbullying) lze stroze definovat jako „zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a Internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně vyvést z rovnováhy“. Konkrétnější představu nabízí například obsírnější vysvětlení Wikipedie: „Kyberšikana (též kybernetická šikana, počítačová šikana či cyberbullying) je druh šikany, který využívá elektronické prostředky, jako jsou mobilní telefony, e-maily, pagery, Internet, blogy a podobně. Řada jejích projevů může spadat do oblasti kriminálních činů. Její nejobvyklejší projevy představuje zasílání obtěžujících, urážejících či útočných mailů a SMS, vytváření stránek a blogů dehonestujících ostatní, popřípadě může kyberšikana sloužit k posilování klasických forem šikany, nejčastěji prostřednictvím nahrání scén na mobilní telefon a jejího následného rozeslání známým dotyčného, popřípadě vystavení na Internetu. Zejména poslední varianta šikany může být extrémně nebezpečná – pokud se spojí s nějakou velmi ponižující situací, takovéto zveřejnění ponižujících materiálů pro obrovské množství lidí (které nejde vzít zpět) mnohonásobně zvyšuje utrpení a trauma oběti, což na ni může mít extrémně neblahý dopad“. Samotný název naznačuje, že v případě kyberšikany máme co do činění se specifickou formou klasické šikany (chování, jehož záměrem je opakovaně ubližovat, ohrožovat, nebo zastrašovat jiného člověka, případně skupinu lidí) „tváří v tvář“. Vlastnosti virtuální reality, tím, že nabízí jiné nástroje ubližování, mění charakter celého procesu šikanování. Pro porozumění tomuto jevu proto bývají vyzdvihovány některé jeho charakteristické rysy.

Proměna agresora i oběti

Pro kyberšikanování není zapotřebí fyzická síla, ale zdatnost v komunikačních technologiích, kterou může mít prakticky kdokoli. Oběťmi útoků už nemusí být pouze outsideri z řad vrstevníků, mladších a slabších. Virtuální šikana probíhá jak mezi vrstevníky, tak i napříč různými generacemi. Nezáleží na pohlaví ani na věku. Oběťmi kyberšikany se stávají i učitelé, kupříkladu zveřejněním diskriminujících materiálů na serveru YouTube nebo dalších veřejných portálech s vysokou návštěvností. Vyšší riziko hrozí dětem, které jsou na mobilech nebo počítačích závislé.

Obtížná kontrola a rychlé šíření

U kyberšikany chybí klasické znaky šikanování, kterých by si mohlo okolí (zejména dospělí) všimnout. Elektronicky posílané zprávy se dají hůře kontrolovat. Většinou trvá delší dobu, než se odhalí nějaký problém či potenciální nebezpečí. Proto se může kyberšikana rychle šířit.

Typy kyberšikany

Můžeme rozlišit dva typy kyberšikany – **přímé útoky** (zprávy posílané přímo obětem) a **kyberšikanu v zastoupení** (využívání druhých pro šikanu obětí v kyberprostoru). Kyberšikana v zastoupení je mnohem nebezpečnější, protože se jí spolupachatelé (včetně dospělých) často účastní nevědomky.

1. Přímé útoky

- Posílání obtěžujících, výhrůžných nebo krutých zpráv formou SMS, po emailu nebo „kecálkách“ (icq apod.).
- Kradení hesel a následné zneužívání osvojeného účtu.
- Blogování - zveřejňování intimních informací nebo pomlouvání prostřednictvím blogu.
- Zveřejňování choulostivých nebo lživých informací a obrazových materiálů na webových stránkách nebo jejich šíření telefonem – zejména záznamy aktů klasické šikany, násilí páchaného na oběti nebo např. pornografické fotografie s tváří obětí.
- Posílání dehonestujících obrázků přes email nebo mobilní telefony – nejčastěji posílání obrázků, fotografií a video nahrávek spolužáků nebo učitelů - kde je oběť zesměšňována a karikována.
- Internetové hlasování *Kdo je super a kdo není? Kdo je největší kráva v šesté třídě?* Tyto typy otázek nekontrolovatelně běží v různých internetových hlasováních a všechny jsou vytvořeny někým z blízkého okolí. Staly se novým způsobem, jak děti mohou šikanovat své vrstevníky online.
- Interaktivní hraní – při hraní na herních zařízeních typu X-Box Live a Sony Play Station 2 Network jsou děti v živém spojení přes chat nebo telefonování prostřednictvím Internetu s kýmkoli, na koho v online hře narazí. Někdy ostatní slovně napadají, uzamykají před někým hrací místnost, vypouštějí do éteru nepravdivé zvěsti, nebo nabourávají cizí účty.
- Rozesílání zákeřných kódů (viry, spyware, hackování).
- Zasílání pornografických nebo jiných obtěžujících emailů a zpráv – útočníci své oběti zapisují do různých hromadných seznamů a jim pak chodí tisíce nevyžádaných zpráv (v případě pornografie je pak například mohou rodiče podezírat z navštěvování erotických stránek).
- Vydávání se za jiného člověka – svoji oběť.

2. Kyberšikana v zastoupení

O kyberšikanu v zastoupení se jedná tehdy, najde-li si agresor pro špinavou práci někoho jiného. Ten je pak většinu času nevědomým komplicem, protože neví, že je využíván k obtěžování jiných lidí. Proto je kyberšikana v zastoupení považována za nebezpečnější. Příkladem může být zneužívání možnosti upozornění na porušování pravidel, kterou nabízejí provozovatelé různých služeb. Kliknutím na ikonku s nápisem „Varování“ nebo „Upozornění“ je poskytovatel upozorněn, že oběť se dopustila něčeho, co porušuje pravidla. Pokud účastník fóra, uživatel emailu apod. poruší opakovaně pravidla, může mu být zrušen účet (Někteří poskytovatelé si jsou možnosti zneužití vědomi a často kontrolují, zda jsou zaslaná varování odůvodněná). V tomto případě je jako nevědomý komplic využit právě poskytovatel připojení.

Někdy jsou nevědomými spoluviníky i rodiče oběti. Pokud kyberagresor dokáže nastolit takovou situaci, že to na první pohled vypadá, že oběť dělá něco špatně a její rodiče jsou o tom informováni, často své dítě poté potrestají.

Kyberšikana v zastoupení často začíná tím, že se kyberagresor vydává za svoji oběť. Může se nabourat do jejího účtu nebo ukradnout heslo. Může si také založit nový účet, předstíraje, že jde o účet oběti. Poté se pod identitou své oběti chová takovým způsobem, aby jí způsobil problémy: například jejím jménem rozesílá nenávistné a sprosté zprávy. Příjemci, kteří na ně reagují, dovršují pachatelův záměr a stávají se jeho komplici. Agresori také mohou změnit heslo k účtu, takže se na něj majitel již nedostane.

Typy kyberagresorů

1. „Pomstychtivý andílek“
2. Bažící po moci
3. „Sprostý holky“
4. Neúmyslný kyberagresor

Pro jednotlivé typy kyberagresorů jsou typické různé styly kyberšikanování. Liší se i způsoby, jak se skrývají nebo jak svoji činnost šíří. Někteří jsou tajnůstkáři, zatímco jiní potřebují publikum. Jsou i tací, kteří jednájí naprosto neúmyslně. I motivy agresorů jsou odlišné, proto neexistuje žádné řešení, které je vhodné pro všechny případy. Musíme nejdříve znát motiv.

1. „Pomstychtivý andílek“

Pro tento typ je příznačné, že se jako agresor vůbec nevnímá. Vidí se jako „zlonapravující“, představuje si, že chrání sebe či ostatní před „zloduchem“, který díky jeho intervenci teď po právu trpí. Často sám (kyber)šikanu zažil a nyní oplácí stejnou mincí. Může být našťvaný kvůli něčemu, co jeho oběť udělala, a myslí si, že kyberšikanou se zaručeně pomstí nebo dá oběti „lekcí“. Kyberagresor v hávu pomstychtivého andílka se často zaplétá do hry, ve které se snaží ochránit svého šikanovaného kamaráda. Tito pomstychtivci pracují ve většině případů sami, ale mohou své aktivity a motivy sdílet se svými nejbližšími přáteli a těmi, které vnímají jako oběti nyní kyberšikanovaného agresora. Jak pracovat s tímto kyberagresorem: Pomstychtiví andílci potřebují vědět, že nikdo by neměl zkoušet brát právo do svých rukou. Potřebují si uvědomit, že bojovat se šikanou ještě větší šikanou věci pouze zhoršuje. Cílem je, aby se začalivídit jako agresori, nikoli jako pachatelé dobra, za které se považují.

2. Bažící po moci

Někteří kyberagresori chtějí dávat najevo svoji autoritu, ukazovat, že jsou dostatečně silní na to, aby ostatní dělali, co po nich chtějí. Snaží se ovládat druhé prostřednictvím strachu. Tito po moci bažící agresori obvykle potřebují pro svou činnost publikum. Stačí malé, složené z jejich přátel nebo spolužáků. Kyberšikana, o které by nikdo nevěděl, by jim k pocitu moci nestačila. Svými činy se často chlubí a chtějí vyvolat reakci. Pokud se jim jí nedostává, stupňují útoky tak dlouho, dokud nějakou nedostanou. Zajímavé je, že tento typ pachatele je často obětí klasické „offline“ šikany. V kyberprostoru jsou posilováni anonymitou a tím, že svoji oběť nikdy nepotkají tváří v tvář. Na Internetu se mohou, na rozdíl od reálného světa, chovat jako chuligáni. Další znaky kyberagresora bažícího po moci: zřídka si uvědomuje závažnost svých činů, často využívá kyberšikanu v zastoupení, oplývá technickými dovednostmi. Vzhledem k výše popsaným znakům může být tento typ nejnebezpečnější ze všech.

3. „Sprostý holky“

Tento typ je znužený nebo hledá zábavu. Typickými agresory jsou v tomto případě děvčata. Nejčastěji šikanují jiná děvčata, ale neuniknou jim ani chlapci. Kyberšikana „sprostých holek“ je obvykle páchaná ve skupině, nebo je v této skupině alespoň plánována. Může se dít ze školní knihovny, na holčičích párty, nebo v některém z obývacích pokojů po skončení vyučování. Také „sprostý holky“ vyžadují publikum. Chtějí, aby ostatní věděli, kdo jsou zač a

že právě ony oplývají silou šikanovat ostatní. Živnou půdou pro tuto kyberšikanu je touha po obdivu ve skupině nebo partě a samozřejmě také „ticho“ ostatních, kteří tomu přihlížejí a nechají to být. Rychlý konec nastane v případě, že „sprostý holky“ ve své činnosti nenajdou takovou zábavu, kterou hledaly.

4. Neúmyslný kyberagresor

Tyto agresory vůbec nenapadne, že by agresory mohli být. Hrají na ostatní online uživatele, že jsou „tvrďáci“, mohou se vydávat za někoho jiného, nebo peprně odpovídat na nenávislné či provokativní zprávy, které obdrží například v chatovací místnosti. Nemlátí kolem sebe záměrně. Pouze odpovídají ostatním bez přemýšlení o následcích svého jednání. Mohou se cítit zranění nebo naštvaní, buď kvůli zprávám, které jsou jim zasílány ostatními, nebo třeba kvůli tomu, co viděli v online videích. Mají tendenci odpovídat ve vzteku nebo frustraci. Nepřemýšlejí předtím, než kliknou na „odeslat“. Vzhledem k jejich sklonu vystupovat na Internetu jako někdo jiný, mohou někdy posílat ostatním typické kyberšikanující zprávy, bez vědomí závažnosti tohoto jednání. Motivem jsou dva hlavní důvody: Můžu a Je to legrace. Neúmyslný agresor se v záplavě vtípkování takto může chovat i k některému ze svých přátel, který ale nemusí vždy poznat, od koho mu zpráva přichází a jak vážně je míněna. Často se svých činů dopouští o samotě a je upřímně překvapen, když ho někdo obviní z kyberšikany.

Kybergrooming

Tímto termínem je označováno chování internetových uživatelů, které má v dítěti vyvolat falešnou důvěru a připravit je na schůzku v reálném světě, jejímž cílem je oběť pohlavně zneužít. Toto velmi nebezpečné jednání zneužívající prostředí Internetu v praxi s kyberšikanou úzce souvisí, nehledě na to, že pro laiky se často jedná o synonyma. Pachatelé – nejčastěji dospělí jedinci využívají uměle vytvořený pocit, že jsou mladí milováni, že je má někdo rád, a proto se jistě budou chtít s dospělým setkat i v reálném prostředí. Groomer s obětí komunikuje přes Internet i několik měsíců. Pokud se ji nedaří ke schůzce přesvědčit, přichází na řadu různá forma nátlaku, například vyhrožování zveřejněním choulostivých fotografií, které se agresorovi předtím z oběti podařilo vylákat. A zde již se jedná o kyberšikanu.

Desatero obrany kybergroomingu

1. Důkladně přemýšlejte o „online přátelstvích“ a konkrétně o těch, která se zdají být až moc perfektní na to, aby byla opravdová.
2. Vždy si ukládejte kopie vašich rozhovorů a znovu čtěte staré rozhovory, abyste mohli rozpoznat jakékoliv nesrovnalosti v příběhu, který vám váš online přítel vyprávěl, např. změnu svého věku nebo dalších údajů.
3. Zvažte, proč po vás může někdo chtít, abyste udrželi vztah v tajnosti, nebo proč klade důraz a ptá se vás na otázky mimořádně osobního charakteru.
4. Držte se zpátky, když se v konverzaci vyskytnou otázky sexuální povahy, a nebojte se říct NE cyber sexu.
5. Nenechte se oklamat sliby naplňujícího, milujícího vztahu, protože tito jedinci často lžou a slibují tytéž věci zároveň několika dalším mladým lidem.
6. Pamatujte si, že je vždy lepší neposkytovat své osobní informace lidem, které jste zrovna potkali v online prostředí, na chatu, při užívání ICQ, Skype apod
7. Online přátelství jsou nejlepší, když zůstanou online, a je naprosto v pořádku odmítnout osobní setkání tváří v tvář.
8. Dvakrát si promyslete slib úžasného vztahu a silného sexuálního opojení a zvažte, zda nehledáte lásku na špatném místě.
9. Sami si vytyčte své osobní hranice s ohledem na rozhovory o sexu a věřte svým rozhodnutím.

10. Online přátelé by měli zůstat online přáteli.

Uživatelé a oběti – Jak se chránit před kyberšikanou a jak se bránit kyberútočníkům

Ze zahraničních výzkumů prováděných v Anglii, USA, Kanadě a Austrálii v letech 2005-2007 vyplývá, že obětí kyberšikany se stalo 25 – 35 % dětí. Pro Českou republiku zatím podobné číslo známo není, ale šetření projektu E-Bezpečí naznačuje, že nebude výrazně odlišné. Mimo jiné uvádí, že téměř polovina (48,74 %) respondentů s nikým o řešení kyberšikany nikdy nehovořila ani se o tom nedozvěděla z jiného zdroje (např. z médií). Více než třetina dotazovaných (36,56 %) žáků nebyla seznámena s nějakými pravidly týkajícími se chování spojeného s využíváním mobilního telefonu. Během posledních 2 let vznikla řada českých projektů a webových stránek. Většina z nich uvádí různá desatera bezpečného chování na Internetu nebo posílání zpráv obecně. Následuje kompilát některých z nich, členěný do 2 okruhů: předcházení útoku a obrana před útočníkem - řešení kyberšikany.

Pravidla a doporučení pro bezpečné užívání Internetu

100% ochrana před kyberútoky pochopitelně neexistuje (nechceme-li se zcela zříci komunikačních technologií), riziko můžeme pouze snížit, například za pomoci následujících pravidel (jedná se v podstatě o netiketu se zřetelem ke kyberšikaně).

- Vždy respektujte ostatní uživatele. „Nechť druhým to, co nechceš, aby činili tobě.“
- Nezapomeňte: opatrný internetový serfař je inteligentní serfař.
- Neposílejte nikomu, koho neznáte, svou fotografii a už vůbec ne intimní, nesdělujte mu svůj věk.
- Dobře si rozmyslete, co odesíláte a komu.
- Udržujte hesla k e-mailu i jinam v tajnosti, nesdělujte je ani kamarádovi.
- Nedávejte nikomu své osobní údaje, adresu ani telefon. Nevíte, kdo se skrývá za monitorem.
- Nevěřte každé informaci, kterou na Internetu získáte.
- Seznamte se s pravidly chatu či diskuse, ať víte, co je zakázáno dělat.
- Když se s někým nechcete bavit, nebavte se.
- Nikdy neodpovídejte na neslušné, hrubé nebo vulgární emaily a vzkazy.
- Nedomlouvejte si schůzku po Internetu, aniž byste o tom řekli někomu jinému (nejlépe alespoň jednomu z rodičů).
- Pokud vás nějaký obrázek nebo e-mail šokuje, okamžitě opusťte webovou stránku.
- Svěřte se (nejlépe dospělému), pokud vás stránky vyděsí nebo přivedou do rozpaků.
- Nedejte šanci virům. Neotevírejte přílohu zprávy, která přišla z neznámé adresy.
- Seznamte se s riziky, která souvisí s elektronickou komunikací.

Obrana při útocích

Jak postupovat ve chvíli, kdy už se staneme obětí kyberšikany? Následující kroky vám mohou pomoci odrazit případné další útoky či snížit intenzitu útoku a jeho dopad.

1. Ukončete komunikaci

Nekomunikujte s útočníkem, nesnažte se ho žádným způsobem odradit od jeho počínání, nevyhrožujte, nemstěte se. Pokud se vám podaří zvládnout tuto fázi, máte možná vyhráno. Útočník to dřív nebo později vzdá, protože jeho námaha nepřinese prakticky žádnou odezvu. Je to účinný způsob, jak útočníka odradit. Cílem útočníka je vyvolat v oběti reakci, ať už je jakákoli. Už to, že napadený zareaguje, odpoví na provokaci, poskytuje agresorovi pocit síly a kontroly, kterou tímto způsobem nad svou obětí získal. Čím více se šikanovaný snaží vyjednávat, vysvětlovat, uvádět věci na pravou míru, tím více bohužel provokuje útočníka k dalším výpadům.

2. Blokujejte útočníka

Zamezte útočníkovi přístup k vašemu účtu nebo telefonnímu číslu (zablokujte si přijímání útočnickových zpráv či hovorů, změňte svou virtuální identitu) a je-li to v dané situaci možné, i k nástroji či službě, pomocí které své útoky realizuje (kontaktujte poskytovatele služby). Vzhledem k tomu, že útočník může své virtuální identity jednoduše měnit, blokování mu nemůže definitivně zabránit v dalších útocích. Jde tedy spíše o to, znesnadnit mu jeho počínání.

3. Oznamte útok, porad'te se s někým blízkým, kdo vám může pomoci

I když se v důsledku útoku můžete cítit poníženi a zranitelní, můžete pociťovat obavy z reakcí okolí apod., nikdy nezůstávejte na řešení problému sami. Svěřte se se svým problémem. Určitě máte ve svém okolí mnoho lidí, kterým na vás záleží a rádi vám pomohou. Navíc vzhledem k tomu, že nebudou osobně zainteresováni, pomohou vám situaci řešit s chladnou hlavou a s určitým odstupem. Stane-li se obětí kyberšikany dítě, je velmi důležité, aby o situaci informovalo dospělého člověka – v ideálním případě rodiče, učitele. Dospělí mají mnohem více zkušeností s řešením problémů obecně, proto mohou nabídnout účinnější rady než kamarádi. Dospělí jsou schopni lépe posoudit, kdy je problém natolik závažný, že je pro řešení potřeba zapojit specializované instituce (policii, intervenční služby specializující se na řešení kyberšikany, psychology apod.). Děti mohou samy využít linku bezpečí – www.internethelpline.cz.

4. Uchovejte důkazy

Pro oběť je velmi důležité, aby si uchovávala důkazy kyberšikany (SMS zprávy, e-mailové zprávy, zprávy z chatu, odkazy na webové stránky s problematickým obsahem apod.). Na základě těchto důkazů může být proti útočníkovi či útočníkům zahájeno vyšetřování.

Další možné kroky:

5. Vyhledejte pomoc psychologa, zaměřte se na trénink asertivity

6. Nebud'te nevšimaví (pro svědky a okolí)

Pokud víte o nějakém případě kyberšikany ve svém okolí, nebud'te nevšimaví. Pasivní přístup, ať už souhlasíme nebo nesouhlasíme s počínáním útočníka, z nás dělá spolupachatele. Navíc početnost publika, které je svědkem kyberšikany, pomáhá zvyšovat tlak na oběť a prohlubuje tak její trápení. Je třeba dát jasný signál, že kyberšikana je špatná, je potřeba se jí postavit a zastavit útočníka. Pomůžeme tak nejen člověku, jehož kyberšikanování jsme svědkem, ale také budoucím obětem. Mějme na paměti, že oběti kyberšikany se může stát každý z nás.

7. Podpořte oběti (pro svědky a okolí)

Porad'te jim, co mají dělat a na koho se obrátit. Pomozte jim kyberšikanu nahlásit. Pokud je člověk vystaven útoku jakéhokoli druhu (nejen kyberšikany), znamená to zásah do jeho sebedůvěry. Snažte se vcítit do situace obětí a přemýšlejte, jak byste se cítili, kdyby za vámi nikdo nestál.

Škola – příklady pravidel a preventivních opatření

10 doporučení pro učitele

1. **Formálně vyhodnot'te** rozsah problému ve vaší škole za použití výsledků získaných z dotazníků nebo rozhovorů se studenty. V momentě, kdy budete mít základní přehled o tom, co se ve škole děje, můžete začít zavádět specifické strategie vzdělávání studentů a zaměstnanců v problematice online bezpečí a užívání Internetu kreativními a efektivními způsoby.

2. **Učte studenty tomu, že všechny formy šikanování jsou nepřijatelné**, a že kyberšikana může být předmětem disciplinárního řízení uvnitř školy. Informujte také studenty, že ačkoli se jejich jednání může dít několik kilometrů od školy, může být stejně na půdě školy řešeno, a to v případě, že by narušovalo „zdravé klima“ školy.

3. **Vymezte jasná pravidla** používání Internetu, počítačů a ostatních elektronických zařízení. Seznamte s nimi studenty a napište je na plakát a tento pak vyvěste do školních počítačových učeben, na chodby a do jednotlivých tříd, aby studentům připomínal nutnou zodpovědnost při používání těchto technologií.
4. **Využívejte vrstevnického prvku.** Dejte prostor starším spolužákům, aby vedli přednášky pro své mladší kolegy a sdíleli s nimi své zkušenosti.
5. **Konzultujte se svým vedením vhodné postupy** při řešení případů kyberšikany ještě PŘEDTÍM, než k nim dojde. **Vytvořte plán**, co můžete a co musíte udělat, na koho se obrátit, s kým se můžete v rámci školy poradit apod. Vytvořte scénáře pro různé situace.
6. **Zahrňte pojem „kyberšikana“ do školního řádu a preventivního programu.** Přesně vymezte, podle čeho se kyberšikana identifikuje, jak se bude řešit a co může při jejím odhalení nastat (kázeňské postihy apod.)
7. **Nainstalujte do počítačů ve školních učebnách software**, který bude blokovat vámi zadané webové stránky. Nezapomínejte však na to, že někteří technicky zdatní studenti mohou umět tento software obejít.
8. **Pěstujte pozitivní školní klima.** Průzkumy ukazují přímou úměrnost mezi negativně laděným školním prostředím a stoupající pravděpodobností kyberšikany mezi studenty. Především je nutné vytvořit a udržovat školní klima založené na respektu a integritě, kde násilí má za důsledek neformální i formální sankce.
9. **Vzdělávejte své blízké okolí.** Využijte svých znalostí nebo znalostí externích odborníků a zorganizujte besedy nejen pro své studenty a pedagogický sbor. Pozvěte i rodiče, prarodiče, všechny dospělé, kteří s vašimi studenty přichází do kontaktu. Neostýchejte se v případě nutnosti vybírat vstupné.
10. **Stanovte ve své škole „specialistu na kyberšikanu“.** Někoho, kdo bude ochoten sám sebe dále v problematice vzdělávat a za kým budou moci ostatní učitelé chodit pro radu.

Rodina – příklady pravidel a preventivních opatření

10 tipů pro rodiče

1. **Zajistěte, aby dítě vědělo, že všechna pravidla chování** při kontaktu s ostatními lidmi jsou stejná jak v reálném životě, tak i při kontaktu s lidmi prostřednictvím Internetu nebo mobilního telefonu. Učte a posilujte pozitivní zásady a pravidla, jak by se s ostatními mělo jednat s respektem a důstojností. Řekněte dítěti, že kyberšikana způsobuje ostatním zranění na duši a bolest v reálném světě stejně jako ve světě online.
2. **Ujistěte se, že vaše škola má vhodný vzdělávací program o bezpečnosti na Internetu.** Ten by neměl pokrývat pouze hrozby sexuálních predátorů, ale také to, jak se preventivně chránit a odpovídat na online obtěžování vrstevníků, jak se prozíravě chovat v interakci s ostatními na sociálních sítích, a jak vypadá zodpovědná a etická online komunikace.
3. **Učte své děti vhodnému chování na Internetu. Seznamte je s pravidly používání Internetu či mobilního telefonu.** Vysvětlete jim, k jakým problémům může dojít, pokud je moderní technologie zneužita (např. zničení jejich pověsti, dostání se do problémů ve škole nebo s policií). Uvědomte si, že vaše dítě může být jak oběť, tak pachatel. Ved'te děti k takovému chování, které bude chránit nejen je, ale také ostatní uživatele.
4. **Bud'te vzorem vhodného užívání moderních technologií.** Neobtěžujte a nevtipkujte o ostatních v online světě, obzvláště pokud jsou nablízku dětí. Nepište SMS, zatímco řídíte. Vaše děti se dívají a učí se.
5. **Sledujte aktivity svých dětí, když jsou online. Zajímejte se o to, k čemu vaše dítě mobilní telefon či Internet používá.** Můžete to dělat neformálně (skrze aktivní spoluúčast a kontrolu online zkušeností vašich dětí) a formálně (skrze software). Jaké stránky si prohlíží, zda používá tzv. sociální sítě (Líbímseti, Rajče, Alík, Facebook, MySpace aj.), veřejné chaty, ICQ, Skype atd., jestli někomu posílá své fotky apod. Mluvte s dětmi o tom, co na Internetu

dělají, kde si zakládají svůj profil a jaké informace o sobě sdělují. Nerozumíte všem komunikačním technologiím? Děti vám s tím pomohou! Při tajném sledování svých dětí buďte diskrétní. V opačném případě může vaše činnost způsobit více škody než užítku, protože děti cítí, že jejich soukromí je ohroženo. Mohou pak jít se svým online chováním do naprosté „ilegality“ a budou úmyslně pracovat tak, aby před vámi veškeré své akce skryly.

6. **Používejte filtrační a blokační software** jako součást „komplexního“ přístupu k online bezpečnosti. Pamatujte však, že softwarové programy samy o sobě neuchovají děti v bezpečí a nejsou prevencí před kyberšikanou nebo před zpřístupněním nevhodného obsahu. Většina technicky zdatné mládeže umí velmi rychle najít cesty, jak filtry obejít.

7. **Všímejte si varovných znaků toho, že se děje něco neobvyklého, jak se dítě při elektronické komunikaci chová, včetně reakcí dítěte na vaši přítomnost.** Pokud se vaše dítě stane odtažitě nebo naopak posedlé Internetem, mohlo se stát obětí nebo pachatelem kyberšikany. Podle toho, jak dítě zareaguje, když přijdete do místnosti, lze také leccos vyčíst. Zvláště pokud se snaží „zametat stopy“ – rychle zavírá nějakou stránku či program atd. Tady je však potřeba zohlednit věk dítěte, např. u dítěte v pubertě mohou být tyto reakce naprosto normální, vzhledem k tomu, že vzrůstá jeho potřeba soukromí obecně. Sledujte, jak se dítě projevuje např. po přečtení zprávy. Pátrejte po tom, proč vypadá po použití mobilního telefonu či Internetu sklíčeně, proč s vámi odmítá komunikovat apod. Vaše pozorovací schopnosti jsou v tomto případě velmi důležité, neboť újma, kterou dítě může utrpět, je především psychického rázu. Psychické týrání je velmi těžké rozpoznat, protože není doprovázeno tak zjevnými znaky, jako jsou např. šrámy či modřiny, navíc toto týrání obvykle bývá pro oběť mnohem horší, než kdyby ho někdo mlátil. Změny v chování psychicky týraného dítěte přitom mohou být nepatrné. Všimnout si je proto velmi důležité, protože ne každé dítě je ochotné o svých problémech hovořit. Vy své dítě ale dobře znáte a dokážete poznat, že s ním něco není v pořádku.

8. **Použijte „Smlouvu o používání Internetu“**, kterou můžete přepracovat i na užívání mobilního telefonu. Dítěti tak bude naprosto jasné, co je vhodné a co ne vzhledem k používání komunikačních technologií. Aby se tento přijatý závazek stále dítěti připomínal, doporučujeme vyvěsit zmíněný dokument na opravdu viditelném místě (např. vedle počítače).

9. **Kultivujte a udržujte se svými dětmi otevřenou a upřímnou linii komunikace.** Tím zajistíte, že za vámi dítě samo přijde pokaždé, když se mu v kyberprostoru stane něco nepříjemného nebo stresujícího. Oběti kyberšikany (a ostatní, kteří ji sledují) musí s jistotou vědět, že dospělí, kterým se svěří, budou konat racionálně a s rozvahou, nikoliv, že situaci ještě zhorší.

10. **Dejte dítěti najevo, že za vámi může přijít s problémem.** Ukažte dítěti, že jste tady pro něj a že se mu s problémem budete snažit pomoci. Při řešení problému postupujte konstruktivně, nevyčítejte dítěti, že se svou vinou dostalo do problému. Snažte se problém rychle vyřešit a využijte ho k takovému výchovnému působení na dítě, které zabráni nebo sníží riziko toho, že se dítě do podobného problému dostane znovu.

Diagnostika – jak rodič nebo učitel rozpoznají kyberšikanu?

Učitelům i rodičům lze doporučit zejména pozorování chování dětí ve škole, při hodině, ale hlavně o přestávkách, v případě rodičů doma. Klíčové je včas si všimnout, že něco není v pořádku, a odhadnout, jak daleko šikana zašla. Lze zachytit varovné signály, přímé (chování okolí vůči dítěti) a nepřímé (chování nebo vzhled dítěte) ukazatele přítomnosti šikany ve třídě. Většina signálů se může shodovat s „offline šikanou“.

Dítě může být elektronicky šikanované, když (nepřímé ukazatele):

- náhle přestane používat počítač
- často mění chování a nálady
- před cestou do školy trpí bolestmi břicha nebo hlavy

- je nervózní nebo nejisté při čtení e-mailů nebo SMS zpráv v mobilu
- nechce/bojí se chodit do školy nebo vůbec mezi lidi
- je rozčilené, expresivní nebo frustrované při odchodu od počítače
- se vyhýbá rozhovoru o tom, co dělá na počítači
- se stane nepřírozně uzavřené vůči kamarádům nebo rodině
- chodí „za školu“
- zhorší se jeho prospěch ve škole
- pobývá v blízkosti učitelů
- vystupuje ustrašeně
- má smutnou náladu
- je apatické, někdy naopak nezvykle agresivní
- ztratilo zájem o učení
- má poruchy soustředění
- vrací se ze školy pozdě
- špatně usíná, má noční můry

Dítě může elektronicky šikanovat, když (nepřímé ukazatele):

- rychle vypíná monitor nebo zavírá programy v počítači, když se přiblížíte
- tráví u počítače dlouhé hodiny v noci
- je rozčilené, pokud nemůže nečekaně použít počítač
- se přehnaně u počítače směje
- se vyhýbá hovorům o tom, co na počítači vlastně dělá
- používá několik online účtů nebo adres, které ani nejsou jeho
- pokud se nesarčí samo (což je výjimečné), měl by se rodič ptát (na vztahy ve třídě, kamarády)
- ve škole mohou být podezřelé smějící se hloučky žáků kolem počítače

Přímé ukazatele (chování okolí vůči dítěti):

- úmyslné ponižování
- hrubé žertování a zesměšňování
- nadávky
- neustálé kritizování a zpochybňování
- poškozování a krádeže osobních věcí
- poškozování oděvu
- výsměch
- pohrdání
- omezování svobody
- bití, kopání, jiné tělesné

Řešení kyberšikany

Škola – 10 kroků pro učitele

1. Důkladně vyšetřete všechny incidenty tak, abyste mohli v případě nutnosti kázeňsky postihnout ty studenty, kteří se kyberšikany opravdu dopustili.
2. Zajistěte si podporu a pomoc externího pracovníka, se kterým má vaše škola navázanou spolupráci, nevyjímaje pracovníka represivního orgánu. To zvláště v případě, kdy kyberšikana zahrnovala reálné ohrožení bezpečnosti studentů nebo zaměstnanců školy.

3. Jakmile identifikujete agresora/y, zvolte takové řešení, které je odpovídající závažnosti prohřešku a důsledkům, které způsobil.
4. Informujte rodiče kyberagresora o tom, že chování jejich dítěte je bráno vážně a na vaší škole nebude tolerováno.
5. Poučte rodiče o tom, že mohou kontaktovat právníka. Některé případy kyberšikany nespádají do kompetencí školy. V těchto případech mohou mít rodiče zájem řešit situaci inými cestami. Mohou žalovat kyberagresora u občanského soudu např. za obtěžování, úmyslné vystavování nepříjemným zážitkům, stresu atd.
6. V případech, kdy se kyberšikana odehrála prostřednictvím mobilního telefonu, kontaktujte mobilního operátora. Shromažďuje data, která mohou sloužit jako důkaz. Předtím, než je vymaže, uchováva je po nějakou dobu na svých serverech.
7. Ponechávejte si všechny důkazy kyberšikany. Založte si složku, kde budete mít všechny snímky obrazovky, zprávy, záznamy apod. Tak můžete demonstrovat závažnost chování a jeho dopad na školu. Toto je rozhodující speciálně v případech, kdy máte v úmyslu studenty formálně potrestat (např. podmíněčným vyloučením nebo vyloučením).
8. Kontaktujte a spolupracujte s MySpace, Facebookem, nebo jakýmkoli jiným webovým prostředím, kde ke kyberšikaně došlo. Jejich zaměstnanci jsou zvyklí spolupracovat při řešení kyberšikany a mohou vám asistovat při odstranění závadného obsahu, shromažďování důkazů, nebo vám mohou poskytnout kontakt na někoho, kdo vám může pomoci.
9. Poproste o radu ostatní školy, jak ony v minulosti řešily podobné případy.
10. Používejte kreativní strategie neformálních řešení, obzvláště v případech méně závažných forem kyberšikany, které nevyústily do závažné újmy oběti. Například můžete od studentů požadovat, aby vytvořili plakáty proti kyberšikaně a vyvěsili je po škole. Od starších studentů můžete požadovat, aby připravili pro mladší studenty stručnou přednášku o důležitosti zodpovědného používání moderních technologií. Je důležité odsoudit kyberšikanu – poslat zprávu zbytku školy, že šikana v jakékoli formě je nemorální, špatná.

Rodina – 10 kroků pro rodiče

1. Ujistěte se, že se vaše dítě cítí (a je) v bezpečí a zajistěte mu bezpodmínečnou podporu. Rodiče musejí svými slovy a činy ukázat dětem, že i oni chtějí stejný konečný výsledek: že kyberšikana přestane a život už nikdy nebude tak těžký.
2. Důkladně vyšetřete situaci tak, abyste plně porozuměli tomu, co se stalo, kdo byl do kyberšikany zapleten, a jak to všechno začalo. Nalezení hlavní příčiny kyberšikany vám pomůže rozhodnout se pro adekvátní řešení – ať už bylo vaše dítě obětí nebo agresorem.
3. Vyhněte se bezprostřednímu zákazu přístupu na ICQ, e-mail, sociální sítě, mobil, popř. Internet jako takový. Tato strategie nejenže nevyřeší výchozí interpersonální konflikt, ale ani nesníží současné nebo budoucí případy obtěžování. Pravděpodobně také zablokuje přirozenou linii komunikace a děti, které jsou zvyklé na častý přístup k Internetu, budou klást vašemu zákazu otevřený odpor.
4. Pokud to uznáte za vhodné, kontaktujte rodiče kyberagresora, nebo naplánujte schůzku s vedením školy (nebo důvěryhodným učitelem), abyste věc mohli společně probrat.
5. V případě nutnosti kontaktujte a spolupracujte s poskytovatelem internetové služby, mobilním operátorem nebo správcem chatovací místnosti. Společně můžete vyřešit danou záležitost, nebo odstranit nevhodný materiál.
6. V některých případech je vhodné kontaktovat policii. Např. tehdy, když je vyhrožováno fyzickým napadením nebo může být spáchán trestný čin (únos, posílání erotických fotek dětí a mladistvých apod. – viz kapitola Právní okénko).
7. Hovořte o kyberšikaně s ostatními rodiči a místními organizacemi, abyste zvýšili jejich povědomí o tomto chování a zjistěte spolu rozsah kyberšikany mezi dětmi z vašeho okolí.

Varujte ostatní rodiče, pokud se stalo vaše dítě obětí kyberšikany. Může je to vybídnout k zájmu o online zkušenosti jejich vlastních dětí.

8. Vyvodte tvrdé důsledky, pokud se vaše dítě angažuje v kyberšikaně coby agresor a zvyšujte trest, pokud se toto chování opakuje, nebo je opravdu závažné. Jedině tak vaše dítě pochopí neakceptovatelnou chování, kterým obtěžuje jiné lidi online.

9. Spolupracujte se školou vašeho dítěte. Jsou školeni v řešení problémů tohoto typu. Pokud cítíte, že to nikam nevede, konzultujte problém s pedagogy jiné školy.

10. Detailně mluvte o problému se svým dítětem a ujistěte se, že plně rozumíte rolím obou stran, motivaci a tomu, jak byla technologie zneužita. Spolupracujte se svým dítětem tak, abyste dosáhli oběma stranám vyhovujícího postupu, který bude zahrnovat nabídku jejich vstupu do řešení situace (jak by „oni“ chtěli, aby situace dopadla?).

Příloha 8. Dotazník

Alkohol, kouření, drogy a ty

OTÁZKA	ANO	NE
Ochutnal(a) jsi již alkoholické nápoje?		
Nabídli Ti alkohol rodiče?		
Nabídl(a) Ti alkohol kamarád(ka)?		
Koupil jsi si alkohol sám(a)?		
Zkusil(a) jsi kouřit?		
Kouříš denně?		
Kouřil(a) jsi, ale přestal(a) jsi?		
Kouříš, ale chtěl(a) bys přestat?		
Máš zkušenost s kouřením marihuany?		
Máš zkušenost s jinou drogou?		

Pokud ano, se kterou?

Svou odpověď označ křížkem. Nepodepisuj se!

Příloha 9. – Anketa

Jek se mi líbí ve škole?

OTÁZKA	ANO	NE	ČASTO
Máš do školy daleko?			
Chodíš do školy s kamarády?			
Zlobí Tě někdo cestou?			
Zastane se Tě někdo?			
Těšíš se do školy?			
Posmívá se Ti někdo?			
Půjčuje Ti někdo knížku, potřeby, pomůcku?			
Pomáhá Ti někdo s domácím úkolem?			
Dává Ti někdo úkol opsat?			
Nadává Ti někdo?			
Půjčuje si od Tebe někdo peníze?			
Máš svého kamaráda?			
Dostáváš dobré známky?			
Považují Tě spolužáci za šprta?			
Dostáváš někdy špatné známky?			
Máš některý předmět zvlášť oblíbený?			
Vzal Ti ve škole někdo něco?			
V době mimo vyučování jsi raději sám?			

Svou odpověď označ křížkem. Nepodepisuj se!!!

Hodnocení PPŠ za školní rok 2022/2023

Školní rok 2022/2023 nebyl již, naštěstí, limitován žádnými coronavirovými opatřeními. Prevence rizikového chování byla realizována v oblastech vzdělávání v rámci jednotlivých předmětů, dále pak zahrnovala nadstavbové aktivity např. volnočasové aktivity, školy v přírodě, lyžařské kurzy, školní exkurze a výlety, zahraniční zájezdy a další. Uskutečnily se naplánované preventivní programy pro jednotlivé třídy. Ve škole fungoval školní klub, družina, školní parlament. Preventivní programy v naší škole realizovala o.s. DIVADELTA, Etické dílny – HOPE4KIDS, MP Education, s.r.o., Sananim, z.ú., naplánované programy LECCOS, z.s. se neuskutečnily z důvodu dlouhodobé nemoci hlavního lektora. I přes veškerou snahu však musíme konstatovat, že některé nežádoucí jevy se na škole v průběhu školního roku objevily. Jednalo se např. o kouření, hlavně elektronických cigaret, zneužívání nikotinových sáčků, agresivitu, nevhodné chování na sociálních sítích, vulgární chování mezi žáky i k dospělým osobám ve škole, vandalismus, záškoláctví (i skryté). Počet žáků s kázeňskými postihy se mírně snížil.

Škola je přihlášena do webové aplikace „Nenech to být“, která žákům i rodičům umožňuje anonymně se svěřit se šikanou vlastní i spolužáků či s jinými problémy ve škole.

Preventivní programy

Společnost DIVADELTA sehrála v naší škole pro všechny 4.ročníky představení „Alenka v nesnázích“ na téma lhaní, kamarádství a základy emoční inteligence, pro 6.ročníky, představení „Nový spolužák“ na téma šikana, pro 7.ročníky představení „Poslední mince“ na téma finanční gramotnost, pro 8.ročníky představení „Pozor křehké“ s tématem sextingu a nebezpečí internetového sdílení a prvních intimních vztahů. Do představení se mohli naši žáci zapojovat a prožívat životní situace „na vlastní kůži“. Děti tento typ programů vždy hodnotí pozitivně a velmi se jim líbí.

Pro žáky 6.ročníků jsme zorganizovali preventivní program Etických dílen (HOPE4KIDS, z.s.) „Moc slova“ na posílení komunikace, zvládání konfliktních situací a vlastních emocí.

Ve všech 5.ročnících a všech ročnících 2.stupně byla realizována online přednáška „Trestně právní pohled na šikanu“ od Policie ČR. Některé děti byly závěry dost překvapené.

Páté ročníky absolvovaly program MP Education, s.r.o. „Adam a Eva aneb nejsme stejní“, zaměřený na fyzické změny v dospívání, sexuální dozrávání a vztahy mezi vrstevníky. Pro dívky ze 7.tříd se uskutečnila přednáška „Dospívám aneb život plný změn...“ a pro chlapce ze 7.tříd „Na startu mužnosti“. Přednášky realizovala opět MP Education, s.r.o. Přednášející pí Mgr. Blažková seznámila žáky s anatomii pohlavních orgánů, hygienickými návyky, vhodnou životosprávou, projevy puberty a počínající sexualitou.

Velmi zdařilá byla preventivní přednáška „Než užiješ alkohol, užij svůj mozek“ z.ú. Sananim, která žáky 8.ročníků seznámila s riziky spojenými s užíváním alkoholu.

Hodně přínosné jsou také aktivity naší školní psychologičky A. Kecové, která během třídnických hodin na 1. i 2. stupni pomáhá řešit aktuální problémy ve třídách.

Zájmová činnost

Na škole v loňském roce fungovalo 9 kroužků, které navštěvovalo cca 120 žáků. Největší zájem byl o keramiku a pěvecký kroužek. Od školního roku 2015/2016 je ve škole zřízen školní klub. Školní klub je určen pro žáky 4. – 9. ročníku. Žáci zde mohou trávit volný čas při čekání na odpolední vyučování, na odjezd ze školy. Náplň činností je různorodá, od procvičování učiva, přes hry, tvoření nebo si jen popovídání s kamarády.

Výlety, exkurze, naučné pořady

Ke zlepšování vztahů v třídním kolektivu přispívají školní výlety, exkurze, naučné ekologické a zeměpisné programy, vycházky, návštěvy kin a divadel. Každá třída má vyčleněny 4 dny na exkurze a 1 den na školní výlet na školní rok. 9.třídy vyjíždějí na třídní výlety. Letos tuto možnost využila 9.C a užila si výlet v Rokytnici nad Jizerou.

Lyžařský kurz, ozdravné pobyty, poznávací zájezdy

Lyžařský kurz se uskutečnil v březnu na Benecku, zúčastnili se ho žáci 7.ročníků v doprovodu 4 instruktorů z řad pedagogů školy. V září se děti ze 4. A, B, C třídy zúčastnily ozdravného pobytu – školy v přírodě.

V listopadu pořádala naše škola poznávací zájezd do Londýna a v květnu do Švédska. Zájezdů se celkem zúčastnilo 120 žáků. Kromě obdivování památek a přírodních krás absolvovali žáci i výukové lekce anglického jazyka.

Vyučující NJ v prosinci vyjeli s dětmi do Míšně a v červnu na dvoudenní výlet do Berlína. Všechny tyto akce byly velice kladně hodnoceny dětmi i jejich rodiči.

Soutěže, olympiády, projekty

Velké množství našich žáků se v loňském roce opět zapojilo do vědomostních a sportovních soutěží – olympiáda ČJ, AJ, dějepisná olympiáda, Matematický klokan, Pythagoriáda, fotbalové turnaje. Úspěchem bylo 1.místo v okresním, přeboru ve fotbale.

Učitelé TV a školní parlament během roku zorganizovali školní turnaj ve florbalu, basketbalu, fotbalu a přehazované.

Výuku zpestřuje projektové vyučování. Nutí děti spolupracovat, vyhledávat informace, prezentovat výsledky své práce. Velký úspěch měl celodenní projekt „Žijeme v Evropě“.

Školní parlament

Během celého školního roku aktivně fungoval školní parlament. Zástupci tříd (od 6.ročníků) se účastnili pravidelných schůzek jedenkrát týdně.

Členové parlamentu zorganizovali pro své spolužáky velmi vydařené akce – Pyžamový den, Den bez tašek, turnaj v basketbalu, sportovní den, Den dětí pro 1. stupeň, projektový den – Evropa.

Akce pro rodiče

Snažíme se do zvládnutí rizikového chování dětí zapojit i rodiče. Podařilo se nám rodiče přivést na besedu školní psycholožky Mgr. A. Kecové a na 2 představení o.s. DIVADELTA „Slyšíš mě!“. Představení otevírá téma mezigenerační komunikace. Účastnili se ho rodiče se svými dětmi, zapojovali se do představení a hledali alternativy chování jednotlivých postav. Obě akce rodiče chválili a měli zájem o další.

Vzdělávací akce pedagogických pracovníků

Učitelé naší školy absolvovali řadu vzdělávacích akcí a konferencí v oblasti prevence rizikového chování (klíma školy, týmová spolupráce, jednání s rodiči, poruchy učení, duševní zdraví dětí, on-line svět apod.). Nejvíce se těchto akcí účastnily členky ŠPP a vedení školy.